

Toelichting tabellenboek In- en doorstroom

Dit is de toelichting behorende bij het tabellenboek van de In- en doorstroommonitor wordt op hoofdlijnen besproken hoe de tabellen in dit tabellenboek geïnterpreteerd worden.

In de eerste paragraaf wordt eerst de naamgeving van tabbladen in het tabellenboek naamgeving is gestandaardiseerd en geeft een indicatie van de inhoud van tabellen op.

De tweede paragraaf gaat verder in op de inhoud van tabellen en de interpretatie daarvan belangrijke variabelen en algemene inhoudelijke keuzes besproken.

Naamgeving tabbladen

De naamgeving van de tabbladen in het tabellenboek is gestandaardiseerd en geeft een indicatie van de inhoud van tabellen dat op het betreffende tabblad te vinden is.

De opbouw van de tabbladnamen is als volgt:

1. Nummering
2. Soort in- of doorstroom
3. Uitsplitsingen
4. CBS

1. Nummering

Voor eenvoudige referentie zijn alle tabbladen genummerd. Tabbladen met vergelijkbaar hetzelfde nummer. Tabbladen met de nummers 1-4 en 5-6 zijn gericht op in- of doorstroom bacheloroopleidingen of masteropleidingen. De tabbladen met nummer 7 betreffen aar

2. Soort in- of doorstroom

Uit de naam van een tabblad is altijd af te leiden of het gaat over instroom of doorstroom groep(en) geredeneerd wordt:

- mbovo_ho doorstroom van mbo en vo naar ho
- mbo_ho doorstroom van mbo naar ho
- vo_ho doorstroom van vo naar ho
- inba instroom in bacheloroopleidingen
- woba_woma doorstroom van wo bachelor naar wo masteropleidingen
- inwoma instroom in wo masteropleidingen

De masteropleidingen in het hbo blijven in deze monitor buiten beschouwing (zie ook Begripsdefinities en afbakening in het rapport).

3. Uitsplitsingen

In veel tabellen worden uitsplitsingen gemaakt op basis van opleidingskenmerken, studentkenmerken:

- inst instelling
- sec CROHO-onderdeel (sector)
- sel selectieve bachelor- of masteropleidingen
- rm research masters
- taal taal van de opleiding
- vnfix vergelijking voor- en na invoeren numerus fixus
- vnsel vergelijking voor- en na invoeren selectie
- vopl vooropleiding voorafgaand aan ho (vmbo, mbo, havo, vwo, bu)
- loopb loopbaan / vooropleiding binnen ho (hbo ad, hbo ba, wo ba)
- vpop verdeling van specifieke subgroepen
- kpop kansen van specifieke subgroepen

Soms worden meerdere uitsplitsingen gecombineerd. Beiden uitsplitsingscriteria zullen benoemd worden. Wanneer de naam geen uitsplitsing bevat gaan tabellen in de regel

worden geen uitsplitsingen gemaakt naar kenmerken van de opleiding of specifieke g

4. CBS

Indien de uitsplitsingen naar specifieke groepen gemaakt zijn op basis van CBS micro aangegeven in de naam van het betreffende tabblad. CBS analyses betreffen altijd uit ouders en (huishoud)inkomen ouders.

Uitleg tabellen

Diplomajaar en Inschrijvingsjaar

Het diploma- of examenjaar is het jaar waarin het diploma is gehaald of het examen betekent 2017 dat het diploma behaald is in het studiejaar 2017-2018.

Het instroom- of inschrijvingsjaar is het jaar waarin de student begint aan de ho-opleiding. 2017 betekent dat de student op 1 oktober 2017 een inschrijving had in het hoger onderwijs. Het studiejaar 2017-2018 zijn eerste collegejaar is voor die opleiding.

Bij doorstroomcijfers refereren we doorgaans aan het diplomajaar, dat is dan het jaar in de tijd kijken. Bij instroomcijfers refereren we aan het instroom- of inschrijvingsjaar waarvandaan we terug in de tijd kijken.

Directe en indirecte doorstroom

Met de term doorstroom bedoelen we de doorstroom in het hoger onderwijs vanuit een diplomapopulatie. Bij doorstroom maken we een onderscheid tussen direct aansluitend doorstroom. In het eerste geval stroomt de gediplomeerde direct aansluitend (direct) in het hoger onderwijs, zonder tussenjaar. In het tweede geval kunnen er ook één of meer tussenjaren zijn tussen diplomering en doorstroom naar het hoger onderwijs.

Directe (of nieuwe) en totale instroom

Met instroom bedoelen we de instroom in het hoger onderwijs vanuit een niet afgebalieerd bijvoorbeeld ook studenten waarvan we de vooropleiding niet kennen en/of die direct in het hoger onderwijs instromen.

Bij instroom maken we onderscheid tussen directe (of nieuwe) en totale instroom. In de totale instroom alleen uit studenten die niet eerder een inschrijving in het hoger onderwijs hebben. Doorgaans komen zij net van het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Directe instroom betreft het studenten die zowel direct als indirect, via een eerdere ho-inschrijving, in het hoger onderwijs instromen. De indirecte instromers zijn dus eigenlijk eerdere switchers in het hoger onderwijs.

Het begrip nieuwe instroom gebruiken we voor de directe instroom (dus doorgaans die instroom die niet eerder in de master).

Specifieke subgroepen

Bij de uitsplitsing naar specifieke subgroepen bedoelen wij een indeling van studenten naar kenmerken zoals:

- geslacht
  - mannen vs. vrouwen
- migratieachtergrond
  - niet-westers vs. westers/Nederlands;
  - niet-westers 1^e generatie vs. niet westers 2^e generatie vs. westers vs. westers
- armoedeprobleemcumulatiegebied
  - wel vs. niet afkomstig uit een postcodegebied met armoedeprobleem, werkloosheid, hoge migratieachtergrond en veel armoede
- nationaliteit
  - Nederlands vs. internationaal
- gemiddeld eindexamencijfer
  - gemiddeld CE cijfer lager vs. hoger dan 7
  - gemiddeld CE cijfer naar percentielgroepen
- inkomen ouders

- huishoudinkomen naar percentielgroepen
- opleiding ouders (gebaseerd op ouder met hoogste opleiding)
  - eerste vs. tweedegeneratie student
  - maximaal mbo2, mbo3-mbo4, hbo-wo

In sommige tabellen worden niet alle groepen van een indeling in specifieke groepen enkel percentage gegeven voor de uitsplitsing. Daarbij wordt niet altijd aangegeven v percentage wordt weergegeven. Tenzij anders aangegeven betreffen getallen in deze sit 'risicogroep' waarvan wordt vermoed dat de in-of doorstroomkans kleiner is, dus bijv westerse) migratieachtergrond, apcg, 'laag' eindexamencijfer enz.

Verdeling en kans van specifieke subgroepen

Zoals aangegeven in de titels van tabbladen wordt onderscheid gemaakt tussen de ve subgroepen (vpop) en de (instroom)kans van de specifieke subgroepen (kpop).

Verdeling van subgroepen

Percentages zijn berekend vanuit de in- of doorstroom. We kijken hoe de specifiek vertegenwoordigd binnen deze totale groep. Bijvoorbeeld zoals in de onderstaande ta instroom in hbo bachelors is 45% man en 55% vrouw. De percentages van alle specif tellen op tot 100%.

	In hbo ba	Niet in hbo ba
Mannen	45%	51%
Vrouwen	55%	49%
Totaal	100%	100%

Kans van specifieke subgroepen

Percentages zijn berekend vanuit een subgroep. We kijken hoe groot de kans is ve subgroep om in of door te stromen. Bijvoorbeeld zoals in onderstaande tabel: van alle wel, en 48% niet door naar een hbo ba. Specifieke subgroepen kunnen *niet* bij elkaar percentages binnen 1 subgroep tellen op tot 100%.

	In hbo ba	Niet in hbo ba	Totaal
Mannen	52%	48%	100%
Vrouwen	53%	47%	100%

Selectieve opleidingen

Bachelor

Voor bacheloropleidingen wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende typen van s

- (numerus) fixus: maximum aantal studentplaatsen
- aanvullende eisen (alleen in hbo): eisen die niet te behalen zijn in het curricula in het mbo en vo
- bijzonder keurmerk kleinschalig en intensief onderwijs, waaronder ook de Uni

Master

Voor de masteropleidingen in het wo is er een verschil tussen toelating en selectie. W volgende onder (zie ook begrippenkader OCW, 2019):

- capaciteitsbeperking
- toelatingseisen
  - eisen die gesteld worden aan **sommige** studenten bovenop een verw bijvoorbeeld voor studenten van een andere instelling; het betreft eis competenties die de student verworven kan hebben tijdens de bachel
- selectie-eisen
  - eisen die gesteld worden aan **alle** studenten bovenop een verwant ba dit betreft vaardigheden van de student die buiten/boven de eindkwal bachelor gaan
- researchmasters

Voor- en nametingen

Op diverse tabbladen wordt de situatie voor en na het invoeren van selectiemaatregelen van bijvoorbeeld alle bacheloropleidingen die in een vooraf bepaalde tijdsperiode numerus fixus hebben meegemaakt, nagegaan wie deze opleiding is ingestroomd vóór ingesteld en wie daarna. Zo is van een opleiding die in 2013 een numerus fixus heeft het jaar 2012 vergeleken met die van het jaar 2013.

Ter illustratie: van het totaal aantal studenten met een niet-westerse migratieachtergrond 2010-2018 is ingestroomd in de groep onderzochte opleidingen (die in die periode de gemaakt naar een numerus fixus), is 39 procent ingestroomd nadat de numerus fixus voordat de numerus fixus is ingesteld (zie tabel hieronder). Dat er bij (bijna) alle studenten tussen voor- en nameting is te verwachten omdat de fixus gepaard gaat met een beperkt aantal studentplaatsen. Voor de interpretatie is voornamelijk de verhouding tussen subgroep

	Voor	Na	Totaal
Nederlandse en westerse migratieachtergrond	57%	43%	100%
Niet-westerse migratieachtergrond	61%	39%	100%

Ook hebben we de samenstelling van de studentenpopulatie voor en na het instellen van een numerus fixus (zie tabel hieronder). De populatiesamenstelling van vóór de overgang naar een numerus fixus is vergeleken met de populatiesamenstelling na het instellen van een numerus fixus (zie tabel hieronder). Ter illustratie: voordat opleidingen een numerus fixus hadden ingesteld, was 20 procent van de studenten een niet-westerse migratieachtergrond. Na het instellen van een numerus fixus is dit percentage gedaald tot 17 procent. Dit zegt iets over de afspiegeling van de populatie. Ook hier zijn niet de absolute percentages relevant, maar moet vooral worden gekeken naar de verhoudingen tussen groepen.

	Voor	Na
Nederlandse en westerse migratieachtergrond	80%	83%
Niet-westerse migratieachtergrond	20%	17%
Totaal	100%	100%

CBS data

Om te voorkomen dat privacygevoelige gegevens te herleiden zijn tot individuele studenten op basis van CBS data kleine groepen weggelaten. Hierdoor kan het voorkomen dat voor sommige subgroepen niet in elke tabel data beschikbaar is.

Monitor

2018. In deze toelichting moeten worden.

besproken. De op het betreffende tabblad.

arvan. Daarbij worden

een indicatie van het type

ware inhoud starten met stroom naar respectievelijk ntallen opleidingen.

room en vanuit welke

: de paragraaf

elkenmerken of

uitenlands)

en dan in de tabbladtitel l over algemene trends en

oproepen studenten.

data wordt dit
tsplitsingen naar opleiding

is afgelegd. Daarbij

iding. Het instroomjaar
nderwijs en dat het

r waarvandaan we verder
ar. Dat is dan het jaar

en bekende afgebakende
ide doorstroom en totale
na diplomering) door in
eer (tussen)jaren zitten

kende groep. Hierin zitten
: vanuit het buitenland het

het eerste geval bestaat
ijs hebben gehad,
rijs. In het tweede geval
st hoger onderwijs
nderwijs.

irect vanuit een bachelor)

n naar individuele

. Nederlands

cumulatie zoals hoge

genoemd maar wordt een
van welke groep een
tuaties altijd de
voorbeeld vrouwen, (niet-

ardeling van specifieke

de subgroepen zijn
abel: van de totale
fieke subgroepen bij elkaar

oor een student uit een
e mannen stroomt 52%
r worden opgeteld. De

selectie:

lum van vooropleidingen

iversity Colleges

le verstaan daar het

rant bachelordiploma,
sen aan kennis en
loropleiding

achelordiploma (selectie);
lificaties van de graad

len (numerus fixus). We
de overgang naar een
r de numerus fixus is
ingesteld instroom van

grond dat in de periode
overgang hebben
s is ingesteld en 61
denten een afname is
erking in het aantal
en relevant.

van een fixus berekend.
en met die daarna (zie
teld had 20 procent van de
fixus is dat 17 procent. We
diversiteit van de
den gekeken naar de

denten worden bij analyses
van sommige jaren of

